

Državni zbor.

Kmetijske stanovske zadruge.

Razgovor o ustanovitvi kmetijskih zadrug se vrši že več dni. Namen teh zadrug je bralcem znan in je res le želeli, da se vse to v blagor kmetijskega stanu tudi doseže, kar pričakujemo od teh organizacij. V teku večdnevne debate se je pa oglasilo mnogo govornikov, ki so razodevali svoje pomisleke: bodo-li mogle te zadruge res doseči svoj namen in izvrševati vse to, kar se od njih pričakuje. Take pomisleke je razodeval vitez Berks, ki je med drugimi dejal, če bodo sicer vsi kmetijski posestniki morali biti udje teh zadrug, bodo morali skoro gotovo tudi plačevati težko svoje prispevke, da pa ne bodo imeli neposrednega dobička od njih. Zato je dr. Žitnik predlagal; naj da vlada 4 milijone kron, da se zamorejo te zadruge ustanoviti. Poslanec Pfeifer je razlagal prokletstvo, ki teži od prvega greha sem vso zemljo in vse poljedelstvo. Poslanec Žičkar je priporočal, naj se v državnem zakonu zagotovi, da se ustanovi za vsako narodnost posebna kmetijska stanovska zadruga, ker sicer se bo narodom, ki bodo v manjšini, vedno godila krivica in se je bati, da ne bo miru, temveč le prepir in boj pri teh posvetovanjih. Predloga poslancev Žitnika in Žičkarja sta se zavrgla. Tudi Čehi so glasovali proti temu, da se za vsak narod ustanovi posebna kmetijska stanovska zadruga. Več dni so se vršili dogovori med slovenskimi, češkimi, poljskimi in nemškimi katoliškimi poslanci, naj glasujejo za Žičkarjev predlog. Vse zastoj! To je tolikokrat hvalisana slovanska vzajemnost! Čehi in Poljaki so trdili: »ta stvar spada med deželne zbornice.« Nič ni pomagalo, da se jim je ugovarjalo: »Slovenci na Štajerskem in Koroskem so izgubljeni, če bodo iskali svoje pravice pri deželnih zborih v Gradcu in Celovcu.« Slovenci te zausnice ne bodo nikdar pozabili, katero so nam pri tem glasovanju dali Čehi in Poljaki. Pripraviti moramo, da vlada ni bila proti Žičkarjevemu predlogu in da ga je poročevalce poljedelskega odseka gosp. Fran Povše priporočal s prisrčnimi besedami. Za Žičkarjev predlog so glasovale samo tri jugoslovanske stranke, Rusini in dva katoliška Čeha: dr. Hruban in dr. Stojan ter češki kmeti (agrarci); drugih prijateljev Slovenec ne najde v državni zbornici.

Kadar bo ta postava o kmetijskih za-

drugah potrjena od presvitl. cesarja, jo objavi tudi »Slov. Gospodar.«

Nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah.

Pred nekaterimi leti je interpeliral poslanec Žičkar v državnem zboru pravosodnega ministra, ali namerava vlada vpeljati nedeljski počitek po pisarnah odvetnikov in notarjev. Takratni pravosodni minister Ruber je odgovarjal, da je to težko delo, ker so razmere po raznih krajih tako različne. Med tem časom se je pa nedeljski počitek vpeljal po cesarskih pisarnah in se namerava vpeljati tudi drugod. Nekateri ljudomili odvetniki in notarji so sicer tudi vpeljali pred nekim časom nedeljski počitek, toda, ker so imeli drugi njihovi tovariši ob nedeljah svoje pisarne odprte, je slednjič po vseh teh pisarnah v južnih deželah prenehal nedeljski počitek. Samo v Trstu se je vpeljala navada, da zavživajo zasebni uradniki vsako drugo nedeljo svoj počitek. Ker se ta stvar drugače urediti ne da, kakor če se po postavi zaukaže, je predlagal poslanec Žičkar, naj se nedeljski in praznični počitek po odvetniških in notarskih pisarnah postavno zaukaže.

(Predlog bo »Slov. Gospodar« objavil prihodnjič.)

Resolucija Spinčičeva.

Če se v državni zbornici ne more sprejeti v postavo kakšen predlog, predlaga dotični poslanec, naj se pa vsaj želja izrazi, da se ima vlada ozirati na to ali ono potrebo. Tako je poslanec Spinčič predlagal v poljedelskem odseku, naj vlada, ko bo v deželnih zborih predlagala načrt postave o kmetijskih stanovskih zadrugah, skrbi za to, da se vpelja za vsako narodnost posebna kmetijska zadruga. Poljedelski odsek je sprejel to željo (ali resolucijo). Ko pride danes — 17. decembra — ta resolucija na glasovanje, so zbežali vsi češki poslanci iz zbornice, Poljaki in Nemci so glasovali proti; in ta od poljedelskega odseka nasvetovana resolucija se je zavrgla. Tu so zopet pokazali naši severni bratje, Čehi in Poljaki, koliko njim je mar za južne Slovence. Vsi Jugoslovani smo mislili: če res niso mogli Čehi in Poljaki vsled svojih zgodovinskih in deželnih razmer glasovati zato, da se sprejme Žičkarjev predlog, naj se v državni postavi izreče, da mora dobiti vsaka narodnost svojo stanovsko kmetijsko zadrugo, vsaj za to Spinčičevo (sicer čisto prazno) željo bojo glasovali, naj vlada skuša preskrbeti pri deželnih zborih, da dobi vsak narod svojo lastno stanovsko kmetijsko

zadrugo. Ne! tudi tega predloga niso podpirali Čehi in Poljaki!

Ko se je 17. decembra v drugem čitanju sprejela postava zastran kmetijskih stanovskih zadrug, je prišlo na vrsto še mnogo drugih zakonov, ki so se vsi skupaj brez ugovora sprejeli. Med drugim se je konečno sprejela sprememba §§ 59 in 60 obrtne postave po neki spremembi, katero je določila gospodarska zbornica. Potem postava, vsled katere so koleka proste listine pri najemanju posojil od strani političnih občin; postava, s katero se vredijo plače bogoslovskih profesorjev itd.

Nujni predlog za nekatere občine v Halozah.

Občine Sv. Trojica, Podlehnik, Nova cerkev itd. rigolajo jako pridno svoje vinograde. Nimajo pa novcev, da bi si tamošnji vinogradniki nakupili cepenk. Letošnja suša je zakrivila, da so pridelali tako malo krme, da se bo živina morala prodati po slepi ceni. Poslanec Žičkar je vložil torej nujni predlog, naj se ondanšnjim vinogradnikom pomaga z državnimi prispevki, da si nakupijo potrebnih trsnih sadik.

Ministerski predsednik je zopet govoril.

Razneslo se je po časopisju, da je rekel presvitli cesar nekemu poslancu iz češkega veleposestva, da »če se ne bo moglo vladati z državno zbornico, se bo pač vladalo kako drugače.« Vsled tega so pruski poslanci vprašali ministerskega predsednika, so-li te besede resnične. Dr. Körber je v seji 16. decembra odgovoril, da je »nevemestno in protipostavno, cesarjeve besede spravljati v razgovor v zbornici. Sploh pa nima časa, popravljati vsako besedičenje, katero prinašajo časniki.« Ta ostri odgovor ministerskega predsednika je pa silno razburil pruske poslance, ki so danes — 17. decembra — zahtevali, naj se o Körberjevem govoru začne obravnavati. Zbornica je ta predlog odklonila. Govorilo se je po zbornici, da, če bi se bil predlog sprejel, bi se bila zbornica razpustila.

Slovensko vseučilišče.

Prošnje za slovensko vseučilišče so vložili nadalje: Vitez Berks: Gl. Razne stvari! Robič: Krajni šolski svet v Rušah; Žičkar: 1. Občina Sv. Vid pri Planini; 2. Krajni šolski svet pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom; 3. Učiteljsko pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom; 4. Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptuj; 5. Gospodarsko in bralno društvo Rogatec; 6. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju.

zaprla za meno. — — — — —
V ječi sedim in premišlujem svojega življenja ponesrečeni tok.

Usoda mogočna, kako kruto ravnaš z meno! Kot otroci smo pihali milne mehurčke v zrak. A kadar so bili najlepši in naše veselje največje, so hipoma razpočili... Enako je v mojem življenju. Kadar začnem sanjati o lepših dneh, takrat buti v me neusmiljena usoda kakor težko kladivo ter me pahne zopet v nesrečo. Kaj sem ti storil, usoda mogočna, da me tako hudo pretepaš?

In v mojem srcu vstaja jeza in vstaja žalost, in borita se za zmago. Kdo bo zmagal? Ah, le jeze ne!

Ustavljaj se jezi, srce moje, ustavljal! Ubogaj me! Še vselej si se kesalo, kadar nisi ubogalo svojega bratca, razuma. Srce moje, ustavljal se jezi! — — — — —

Zamislil se. Vse je tiho. Le svoje srce slišim utripati.

Ta strašna samota! Nikdar nisem bil samote velik prijatelj. V povestih in romanih se sicer čita, da razburkano srce najde najlažje mir kje v tihi samoti. Verjamem, a pri meni je drugače. Moje srce je ravno radi tega nemirno, ker je sedaj tako popolnoma osamljeno.

»Gorje mu, kdor v nesreči biva sam!« pravi slovenski pesnik. In sedaj mi je odločeno, da okusim to gorje, da izpijem kelih tega gorja do dna.

Srce človeško hrepeni v nesreči po tolažbi, ono drhti po duši, ki bi čutila z njim in ga umevala. A jaz...? Sam sem, nimam človeka, ki bi me tolažil, ki bi lajšal z mehkočutnimi besedami moje gorje.

Vse me je zapustilo, vse se me ogiba, kajti znak obsodbe leži kakor Kajnovu znamenje na mojem imenu.

Danes v tej samoti, v tej tesni celici, občutim še upravi velikost svoje neizmerne nesreče!

Ah, ko bi vedela moja blaga mati, koliko trpim, kako sem nesrečen...

Na lahkih krilih razvnete domišljije po hitim k svoji materi.

Pred njo klečim, odprem ji svoje srce, odkrijem ji svojo tugo. Dolga, dolga je moja spoved...

In mati je britko zaplakala, a moja duša je plakala z njo.

Mati, mati, zakaj si me pustila od sebe, zakaj si me poslala v svet, kjer nisem našel sreče. Nikjer ni očesa, ki bi me gledalo tako ljubo, kakor tvoje, nikjer ni srca, ki bi me imelo tako rado kakor tvoje.

Mati, mati, zakaj nisem ostal pri tebi...?

Usoda mogočna, še enkrat te vprašam, zakaj me preganjaš tako neusmiljeno, tako trdo?

In glej, zopet se mi približuje ona grda žena. Ustnice so ji tenke, izpite, oči globoko upadle, a napolnjene z divjim svitom, obraz s trdimi potezami in suh, njeni dolgi lasje mršavi... Že steguje svoje koščene roke proti meni... Vzeti mi hoče moje srce! Proč od mene, proč, ti grda žena... Hvala ljubemu Bogu, že je šla. Kako to dobro! Ta grda žena, to je bila Jeza. Pregnal sem jo.

In približuje se mi druga ženska postava. Pozdravljen, angel moj! Tebe ljubim! Le pridi semkaj! Veličastna je njena postava, umerjenost v njenih kretnjah, dostojanstven mir je razlit po lepem obrazu, okoli ustnic ji plava turoben izraz, a njeno veliko, temno oko, kako sožalno, kako sočutno me gleda... Pridi bliže, da se utopim v globočine tvojega očesa... Ženi je ime Otožnost. Mirna, udana, tiha žena! Tebe ljubim, ti mi bodi spremljevalka v mojih nesrečnih dneh!

In udal sem se otožnosti in moja duša je plavala v žalosti.

Ah, kako nesrečen sem, kako neizmerno nesrečen!

Gorka solza mi kane na lice — — — — —